

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Center
Center for Global
Klimahandling

Dato
29. september 2020

J nr. 2020-4302

Rådsmøde (miljø) den 23. oktober 2020

Dagsorden	Side
1. Forslag til en forordning om rammerne for at opnå klimaneutralitet ("den europæiske klimalov")	2
- <i>Generel indstilling</i>	
2. Opjustering af EU's klimamål i 2030 (<i>følger</i>)	

1. Forslag til en forordning om rammerne for at opnå klimaneutralitet ("den europæiske klimalov")

KOM (2020) 80

Revideret notat. Ændringer markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den. 4. marts 2020 fremsat forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om en forordning, der skal etablere rammerne for at nå målet om klimaneutralitet – den europæiske klimalov (KOM (2020) 80). I forslaget fremsættes et kollektivt mål for EU om klimaneutralitet i 2050, ligesom der henvises til, at EU's 2030-mål skal revideres senest i september 2020, og til at Kommissionen i 2021 skal overveje at revidere den implementerende lovgivning for 2030-målet i lyset af et højere mål og målet om klimaneutralitet samt overveje yderligere tiltag. Forslaget giver desuden Kommissionen beføjelser til at fastlægge og opdatere en EU-sti ('trajectory') mod klimaneutralitet via delegerede retsakter og lægger op til, at medlemsstaterne skal udvikle og implementere klimatilpasningsstrategier og –planer, samt at Kommissionen løbende skal vurdere EU og medlemsstaternes samlede indsats for at sikre, at EU er på rette kurs og fremlægge nye tiltag eller henstillinger, hvis ikke det er tilfældet.

Kommissionen har den 17. september fremsat et ændringsforslag, der omhandler indsættelse af et 2030-mål på mindst 55 pct. i den europæiske klimalov.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vurderes at kunne have statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det er dog ikke muligt at vurdere i hvilke omfang, da det vil afhænge af selve udmøntningen af målet om klimaneutralitet, hvilket ikke er omfattet af forslaget.

Regeringen støtter forslaget til en europæisk klimalov og finder, at den skal bidrage til at sætte en ramme for EU's grønne omstilling og gøre målet om klimaneutralitet senest i 2050 juridisk bindende for både EU og medlemsstaterne. Regeringen vil samtidig arbejde for, at EU efter 2050 vil bestræbe sig på at nå netto-negative udledninger af drivhusgasser, at et øget 2030-mål skal indgå i klimaloven, og udmøntes på den mest omkostningseffektive måde, at klimaloven fastsætter en proces for vedtagelsen af fremtidige delmål mod klimaneutralitet, der er kompatibel med Parisaftalen, og at en EU-sti ikke vedtages via delegerede retsakter.

Sagen forventes at blive sat på dagsordenen for miljørådsmødet den 23. oktober 2020 til evt. generel indstilling.

2. Baggrund

Kommissionen har den 4. marts 2020 fremsat et forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om en forordning, der skal etablere rammerne for at nå målet om klimaneutralitet og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 ("den europæiske klimalov"), KOM (2020) 80. Forslaget er oversendt til Rådet den 4. marts 2020 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 191 - 193 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Kommissionen annoncerede intentionen om at fremsætte forslaget til en europæisk klimalov, bl.a. i relation til udnævnelsen af den ledende næstformand Frans Timmermans, samt senest i relation til Kommissionens europæiske grønne pagt, der blev offentliggjort i december 2019.

Ifølge Kommissionen bekræfter den europæiske grønne pagt Kommissionens ambition om, at Europa skal være det første klimaneutrale kontinent i 2050. Kommissionen understreger, at konsekvenserne af klimaforandringerne allerede mærkes, og i stigende grad forventes at få alvorlige konsekvenser for jordens økosystemer, biodiversiteten samt sundhed og fødevarer. Dertil henvises til, at FN's klimapanel bekræfter, at konsekvenserne af klimaforandringerne stiger markant med globale temperaturstigninger. FN's klimapanel vurderer desuden, at for at holde kursen mod en begrænsning af temperaturstigningerne til 1,5 grader, må netto-nuludledningen af CO₂ nås på globalt plan omkring 2050 og neutralitet for andre drivhusgasser umiddelbart efter. I forlængelse heraf henvises til, at EU må øge indsatsen og vise globalt lederskab ved at blive klimaneutral senest i 2050, som beskrevet i Kommissionens 'A clean Planet for all – European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy' og bekræftet i den grønne pagt. Kommissionen har efter lancering af forslaget om en europæisk klimalov desuden præsenteret yderligere initiativer, der støtter op om målet med klimaloven, heriblandt en industristrategi og en handlingsplan for cirkulær økonomi.

Kommissionen har den 17. september fremsat et ændringsforslag til forslaget til forordningen om en europæisk klimalov, jf. KOM (2020) 563. I ændringsforslaget foreslår Kommissionen at øge EU's 2030-mål til mindst 55 pct. ift. 1990, og at dette medtages i klimalovens betragtning 17 og artikel 2 (3), hvor der i det oprindelige forslag var en henvisning til at, Kommissionen senest i september 2020 ville fremlægge en plan for at øge EU's reduktionsmål i 2030 til mindst 50-55 pct. ift. 1990, og at Kommissionen i den forbindelse ville fremsætte et nyt forslag til ændring af forordningen om en europæisk klimalov. Med henblik på at sikre overensstemmelse forslås endvidere ændringer til artikel 1 og 3, således at det nye 2030-mål indgår i klimalovens anvendelsesområde, og at den fælles EU-stil vil tage udgangspunkt i det nye mål. Dertil henvises i betragtning 17 og artikel 2 til, at Kommissionen senest i juni 2021 vil revidere den implementerende lovgivning på baggrund af forslaget til et revideret 2030-mål. For yderligere beskrivelse af Kommissionens forslag til

et nyt 2030-mål henvises til notatet vedr. Kommissionens meddelelse om styrkelse af EU's klimaambitioner for 2030.

Både Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd har endosseret målet om klimaneutralitet.

Sagen forventes at blive sat på dagsordenen for miljørådsmødet den 23. oktober 2020 til evt. generel indstilling.

3. Formål og indhold

Ifølge Europa-Kommissionen er formålet med forslaget at sætte en klar retning mod målet om klimaneutralitet og at indarbejde målet i EU's lovgivning for at øge forudsigeligheden og tilliden til EU's klimaforpligtelse blandt virksomheder, borgere, investorer og forbrugere, samt at sikre gennemsigtighed og ansvarlighed og dermed fastholde velstand og arbejdspladser. Med det for øje tager forslaget sigte på at lovfastsætte målet om klimaneutralitet i 2050 på linje med videnskabelige resultater fra FN's klimapanel, IPCC, og den mellemstatslige Videnspolitik-platform vedrørende Biodiversitet og Økosystemydelser, IPBES, og at bidrage til implementeringen af Parisaftalen og FN's verdensmål. Endvidere indeholder forslaget bestemmelser om betingelserne for fastlæggelsen af en sti ('trajectory') mod klimaneutralitet i 2050, for den regelmæssige vurdering af fremskridtene mod klimaneutralitet og ambitionsniveauet for den fastlagte sti fra 2030-2050 samt for de mekanismer, der skal til, hvis indsatsen er utilstrækkelig eller inkonsekvent med målet om klimaneutralitet. Derudover henvises til behovet for en mere ambitiøs indsats vedrørende klimatilpasning, hvor en styrkelse af indsatsen vedrørende klimasikring, opbygning af modstandsdygtig, forebyggelse og beredskab fremhæves som værende essentiel, ligesom indsatsen for at sikre en retfærdig omstilling også fremhæves. Det fremgår endvidere, at medlemsstaterne og EU bør maksimere sidegevinsterne i samspil med anden miljøpolitik og -lovgivning.

Af forslaget fremgår, at der med forordningen etableres en ramme for en irreversibel og gradvis reduktion af drivhusgasser og forøgelse af naturlig eller andre former for optag/dræn i EU. Med forslaget fastsættes et bindende mål om klimaneutralitet i EU senest i 2050 med henvisning til Parisaftalens målsætning for de globale temperaturstigninger (art. 2), og der fastsættes en ramme for at opnå fremskridt i bestræbelserne for at nå det globale klimatilpasningsmål i Parisaftalen (art. 7). Endvidere fremgår, at forordningen gælder alle menneskeskabte drivhusgasser og optag listet i forordningen om energiunionens forvaltningsystem del 2, annek V, samt at målet om klimaneutralitet omfatter alt udledning og optag af drivhusgasser, der reguleres gennem EU-lovgivning.

Målet om klimaneutralitet

I forslaget fremsættes et kollektivt mål for EU om, at der skal opnås en balance mellem udledninger af drivhusgasser og optag senest i 2050. Det fremgår, at EU-institutionerne og medlemsstaterne skal tage de nødvendige tiltag i brug på EU- og

medlemsstatsniveau for kollektivt at nå målsætningen om klimaneutralitet, samtidig med at der tages højde for vigtigheden af at fremme retfærdighed og solidaritet mellem medlemsstater.

I det oprindelige forslag blev der refereret til, at Kommissionen senest i september 2020 skulle vurdere EU's reduktionsmål for 2030 i lyset af målet om klimaneutralitet og undersøge mulighederne for et nyt mål mellem 50 til 55 pct. reduktioner i forhold til 1990-niveauet, og i fald Kommissionen fandt et nyt mål nødvendigt, fremsætte et forslag til revision af klimaloven med det nye mål. Kommissionen har som opfølgning her på den 17. september fremsat et ændringsforslag, der omhandler indsættelse af et 2030-mål på mindst 55 pct. i den europæiske klimalov.

EU-sti ('trajectory') mod klimaneutralitet

I forslaget lægges op til, at Kommissionen får beføjelser til at fastlægge en sti ('trajectory') mod klimaneutralitet som supplement til forordningen ved delegerede retsakter. Endvidere foreslås, at Kommissionen får beføjelser til at revidere stien hvert femte år, senest seks måneder efter de globale statusopgørelser ('global stocktake') under Parisaftalen. Stien vil tage afsæt i det reviderede 2030-mål. Fastlæggelse af stien vil basere sig på en række principper, bl.a. omkostningseffektivitet, konkurrenceevne, bedst tilgængelige teknologi, energieffektivitet og -sikkerhed, forsyningssikkerhed, retfærdighed og solidaritet, investeringsbehov og -muligheder, miljøpåvirkning ("environmental effectiveness") og progression, retfærdig og social balanceret omstilling, den internationale udvikling i forhold til Parisaftalen samt bedst tilgængelige videnskabelige resultater.

Klimatilpasning

I forslaget henvises til, at EU-institutionerne og medlemsstaterne skal sikre fremgang i forhold til at øge tilpasningsevnen, styrke modstandsdygtighed og mindske sårbarhed over for klimaforandringer i overensstemmelse med Parisaftalens artikel 7. Dertil fremgår, at medlemsstaterne skal udvikle og implementere tilpasningsstrategier- og planer, som skal omfatte rammer for risikohåndtering, der bygger på robuste klima- og sårbarhedsreferencescenarier og fremskridtsvurderinger.

Vurdering af Unionens fremskridt og foranstaltninger

Der lægges op til, at Kommissionen får beføjelser til at vurdere medlemsstaternes samlede indsats i forhold til at nå målsætningen om klimaneutralitet, som udtrykt i EU-stien, samt målsætningen om klimatilpasning. Kommissionen skal foretage denne vurdering i sammenhæng med evalueringen under forvaltningssystemet for energiunionen fra september 2023 og herefter hvert femte år. Kommissionen skal fremlægge resultaterne sammen med den årlige rapport om status for energiunionen.

Der lægges op til, at vurderingen af den nationale klimatilpasning bl.a. vil ske via rapporteringen under forvaltningssystemet for energiunionen, hvor nye rapporteringskrav pt. forhandles, og hvor Kommissionen bl.a. har lagt op til, at rapporterin-

gen bl.a. skal indeholde nye og mere detaljerede krav til afrapportering fra lokale og regionale indsatsler.

I fald Kommissionen finder tiltagene inkonsekvente eller utilstrækkelige, får Kommissionen beføjelse til at tage de nødvendige tiltag i henhold til traktaterne samtidig med revisionen af EU-stien mod klimaneutralitet. Endvidere lægges op til, at Kommissionen får beføjelser til at vurdere nye tiltag og lovgivning i lyset af målet om klimaneutralitet, som udtrykt i EU-stien mod klimaneutralitet, og inkludere dette i Kommissionens konsekvensanalyser af tiltag og lovgivning.

Vurdering af medlemsstaternes nationale foranstaltninger

Det foreslås, at Kommissionen får beføjelser til at vurdere medlemsstaternes nationale tiltag med udgangspunkt i forvaltningssystemet for energiunionen. Senest september 2023 og herefter hvert femte år skal Kommissionen vurdere, om medlemsstaternes tiltag er i overensstemmelse med målet om klimaneutralitet, som udtrykt i EU-stien mod klimaneutralitet. Dertil skal Kommissionen vurdere, hvorvidt de nationale tiltag er tilstrækkelige til at sikre fremgang i forhold til målsætningen om klimatilpasning. Vurderingen foretages med udgangspunkt i de nationale energi- og klimaplaner eller de toårige rapporter om status for gennemførelsen af de nationale energi – og klimaplaner, og resultaterne fremlægges sammen med den efterfølgende årlige rapport om status for energiunionen.

I fald Kommissionen finder medlemsstaternes tiltag er inkonsekvente med EU-stien mod klimaneutralitet og utilstrækkelige i forhold til målsætningen om klimatilpasning, skal Kommissionen fremsætte henstillinger til den pågældende medlemsstat. Medlemsstaterne skal tage behørig hensyn til henstillingen og i de nationale energi- og klimaplaner redegøre for, hvordan der er taget højde herfor, eller begrunde over for Kommissionen, hvorfor man ikke har gjort det, hvis det er tilfældet. Henstillingerne vil udgøre et supplement til de landespecifikke anbefalinger under det europæiske semester.

Fælles bestemmelser for Kommissionens vurdering

Der lægges op til, at Kommissionen i tillæg til overstående, skal basere vurderingerne på information indgivet under forvaltningssystemet for energiunionen og klimainsatsen, rapporter fra det europæiske miljøagentur, europæiske statistikker, den bedste tilgængelige videnskabelige dokumentation, herunder FN's klimapanel, samt information vedrørende bæredygtige investeringer, heriblandt fra forordningen om taksonomi for bæredygtige investeringer. Dertil fremgår, at det Europæiske Miljøagentur bistår Kommissionen i udarbejdelsen af overstående vurderinger.

Offentlig deltagelse

Det foreslås, at Kommissionen skal sikre offentlig inddragelse med henblik på at muliggøre og bemyndige offentligheden til at tage handling for at nå målsætningerne vedrørende klimaneutralitet og klimatilpasning. Kommissionen vil blandt andet facilitere en proces for at udveksle erfaringer og tiltag, der bidrager til at nå forsla-

gets målsætninger. Dertil kan Kommissionen trække på de klima- og energidialoger, der er igangsat af medlemsstaterne under forvaltningssystemet for energiunionen og klimaindsatsen.

Udøvelse af delegerede beføjelser

Af forslaget fremgår betingelserne for, at Kommissionen kan vedtage og revidere EU-stien mod klimaneutralitet ved delegerede retsakter, herunder blandt andet at Rådet og Europa-Parlamentet kan tilbagekalde delegationsbeføjelsen, at Kommissionen skal konsultere nationale eksperter, og at retsakten kun træder i kraft, hvis der ikke er indsigelser fra Rådet eller Europa-Parlamentet inden for en given periode.

Forordningen om et forvaltningssystem for energiunionen og klimaindsatsen

Af forslaget fremgår også forslag til ændringer af forordningen om et forvaltningssystem for energiunionen og klimaindsatsen (2018/1999), hvor målsætningen om klimaneutralitet indskrives i forordningen. Dertil lægges op til, at fremskrivninger ('projections') vedr. drivhusgasudledning samt optag baseres på seks fremtidige år, som ender på 0 eller 5 (dvs. ved rapportering i 2021 fremskrivninger for 2025, 2030, 2035, 2045 og 2050) samt en tilføjelse om, at medlemsstaterne fremadrettet også skal rapportere om, hvordan eksisterende politikker og tiltag bidrager til målet om klimaneutralitet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver.

Europa-Parlamentets ENVI-udvalg vedtog d. 11. september 2020 en betænkning om den europæiske klimalov. Blandt de væsentligste ændringsforslag i betænkningen er, at EU og medlemsstaterne skal være klimaneutrale senest i 2050, at EU's 2030-reduktionsmål skal øges til 60 pct., at Kommissionen skal foreslå et delmål for 2040 og en fælles indikativ EU-sti frem mod klimaneutralitet, som skal vedtages via den almindelig lovgivningsprocedure og revideres efter hvert globale stocktake under Parisaftalen, samt at Kommissionen og medlemsstaterne skal vedtage klimatilpasningsstrategier hver femte år. Dertil forslås bl.a., at der etableres et uafhængigt videnskabeligt rådgivende organ, et karbonbudget, at der sikres tilstrækkelig finansiering, at al direkte og indirekte subsidier til fossile brændsler udfases inden 2025, samt at der inkluderes en general revisionsklausul.

Europa-Parlamentets plenarforsamling ventes at stemme om klimaloven primo oktober 2020.

5. Nærhedsprincippet

Europa-Kommissionen har vurderet, at nærhedsprincippet er overholdt. I vurderingen heraf henviser Kommissionen bl.a. til, at effekterne af klimaforandringerne er

grænseoverskridende og ofte ikke kan løses alene på nationalt eller lokalt plan. Koordineret handling i EU kan effektivt komplementere national og lokal handling og øge klimahandling. Koordination af klimahandling er nødvendig på EU-niveau – og hvor muligt globalt niveau – og EU-handling er derfor berettiget som følge af nærhedsprincippet.

Dertil henvises til, at EU siden 1992 har arbejdet for at udvikle fælles løsninger og sikre fremdrift i den globale håndtering af klimaforandringerne. Mere konkret skal EU-handling sikre en omkostningseffektiv indfrielse af de langsigtede klimamålsætninger, samtidig med at retfærdighed og miljømæssig integritet sikres. Dertil anføres, at etableringen af et robust rammeværk for EU's 2050 mål om klimaneutralitet vil hjælpe til at sikre, at EU bliver på rette kurs mod opfyldelsen af målet. Endvidere henvises til, at handling på EU-niveau for så vidt angår klimatilpasning kan bidrage til integrationen af tilpasningspolitikker og tiltag i centrale sektorer, på forvaltningsniveauer og inden for EU-politikker.

Regeringen finder, at klimaforandringerne er grænseoverskridende og kan tilslutte sig Kommissionens vurdering og anser således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Dansk lovgivning indeholder på nuværende tidspunkt ikke tilsvarende bestemmelser. Det bemærkes dog, at lov om klima blev vedtaget i juni 2020.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Da der er tale om udstedelse af en forordning, er denne umiddelbart gældende i EU. En vedtagelse af forslaget har derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne have statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser. Det er dog ikke muligt at vurdere i hvilke omfang, da det vil afhænge af selve udmøntningen af målet om klimaneutralitet, hvilket ikke er omfattet af forslaget. Som det fremgår af aftalen om en danske klimalov har Danmark selv et mål om klimaneutralitet senest i 2050, og et EU-mål kan derfor potentielt bidrage til opfyldelsen heraf på en omkostningseffektiv måde og til at reducere karbonlækage.

Samfundsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne have samfundsøkonomiske konsekvenser. Det er dog ikke muligt at vurdere i hvilke omfang, da det vil afhænge af selve udmøntningen af målet om klimaneutralitet, hvilket ikke er omfattet af forslaget.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet, men vurderes at kunne have erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det er dog ikke muligt

at vurdere i hvilke omfang, da det vil afhænge af selve udmøntningen af målet om klimaneutralitet, hvilket ikke er omfattet af forslaget.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes at have positive konsekvenser for beskyttelsesniveauet og bidrage til opfyldelsen af Parisaftalens målsætninger og FN's verdensmål.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik. Der er afgivet høringssvar fra i alt 14 organisationer.

DANVA støtter det bindende mål om klimaneutralitet i EU senest i 2050 i bestræbelserne på at nå det langsigtede temperaturmål, som er fastsat i Parisaftalen samt regeringen ønske om, at der hurtigst muligt fremlægges en plan for at hæve EU's reduktionsmål fra de 40 % til mindst 55 % inden FN-klimatopmødet i Glasgow. DANVA opfordrer ligeledes regeringen til at støtte forslagene om at gøre Kommissionen til en effektiv, upolitisk vagthund, der kan fremme reel målopfyldelse.

DANVA ønsker ud fra danske erfaringer på vandområdet og under hensyn til såvel hurtig implementering som de finansielle omkostninger at bidrage med tre betragtninger til inspiration/forslag: 1) Krav om udformning af nationale planer, hvori der er såvel et implementeringsspor som et udviklingsspor, 2) evaluering af Kommissionens brug af delegerede retsakter, og 3) nationale/regionale/lokale planer, hvor ansvarsfordelingen, reel koordinering af aktiviteter og ønsker samt finansiering er klart beskrevet.

EjendomDanmark (ED) kan tilslutte sig forordningens formål og ser positivt på Europa-Kommissionens arbejde med at få defineret et klart klimamål for EU, da dette anses som en nødvendig forudsætning for evaluering og evt. tilpasning af lovgivning i lyset af den politiske prioritering af kampen mod klimatilpasninger.

ED påpeger, at der er et behov for en politisk afklaring af klimamålene. Ifølge ED har forordningen til formål at skabe rammerne for at opnå målet om klimaneutralitet i 2050 samt et foreløbigt 2030-mål om en reduktion af udslippet af drivhusgasser. ED understreger, at dette 2030-mål dog ikke defineres nærmere i forordningen. ED bemærker, at denne uklarhed er problematisk, idet store dele af forordningen drejer sig om tiltag, der skal tages for at opnå denne uspecificerede målsætning. Fx får Europa-Kommissionen meget svært ved at evaluere klimatiltag, hvis den ikke har en målsætning at evaluere op mod. Yderligere finder ED, at det bliver svært for Kommissionen at fastlægge en vej for opnåelse af dette mål, når målet ikke er klart.

ED bemærker, at en afklaring af dette politiske mål derfor synes at være en nødvendig forudsætning for en egentlig klimalov på europæisk niveau og anbefaler, at den danske regering prioriterer, at der kan findes et kompromis om et sådan 2030-mål, så forordningen ikke vedtages, før et sådant kompromis er fundet.

ED påpeger, at Kommissionen gives beføjelser til at definere vejen mod 2030-målet, men delegationsbestemmelserne i forordningen ikke synes klare og anbefaler derfor, at disse præciseres og uddybes.

ED vurderer, at formuleringen i art. 2, stk. 1 er uklar, idet man skriver "by that date" uden at uddybe, om der er tale om den 1. januar 2050 eller den 31. december 2050 og anbefaler, at man skriver en specifik dato ind.

ED bemærker, at det foreslås, at Kommissionen i lyset af den overordnede målsætning om klimaneutralitet senest i september 2020 skal have sat et nyt 2030-mål for reduktion af udledning af drivhusgasser og understreger, at det er uheldigt, at man foreslår lovgivning på baggrund af en udefineret politisk målsætning og anbefaler, at dette mål konkretiseres, inden forordningen vedtages, samt at dette er vigtigt i forhold til forordningens art. 2, stk. 4, der slår fast, at Kommissionen inden 30. juni 2021 skal vurdere, hvordan relevant lovgivning skal ændres i lyset af 2030-målsætningen. Hertil bemærker ED, at der kan være betydelige forskelle på de ændringer og tiltag, der skal til for at nå en målsætning om 50 hhv. 55 procents reduktion af udslip af drivhusgasser i 2030 sammenlignet med 1990, hvorfor der er behov for hurtigt at få foretaget en politisk afklaring om målsætningens omfang.

ED understreger, at Kommissionen foreslår, at Kommissionen får beføjelser til at udstede delegerede retsakter (jf. art. 290 TEUF) til at supplere forordningen til at definere vejen frem ("trajectory") mod 2030-målsætningen, som beskrevet i forordningens art. 2. ED vurderer, at artiklen understreger behovet for, at der skabes politisk klarhed om 2030-målsætningen. Dertil fremhæver ED, at artiklen giver potentielt Kommissionen for vide beføjelser, og anbefaler derfor, at delegationsbestemmelsen præciseres i forhold til forslaget ordlyd.

ED påpeger, at det foreslås, at Kommissionen fra 2023 og hvert femte år skal vurdere både unionens og medlemsstaternes status, hvad angår reduktion af drivhusgasudslip, og konsistensen og tilstrækkeligheden af eksisterende EU-tiltag for at nå de opstillede mål og for at følge den bane, som Kommissionen har lagt ud herfor. ED vurderer, at det er positivt, at Kommissionen forpligtes til løbende at følge udviklingen.

ED bemærker, at Kommissionen foreslår, at den - hvis den i sine femårige vurderinger finder, at konsistensen og tilstrækkeligheden af eksisterende EU-tiltag er for lav - forpligtes til at tage de nødvendige forholdsregler og iværksætte de nødvendige tiltag. ED vurderer, at denne bestemmelse - sammen med delegationsbestemmelsen i art. 3 - giver Kommissionen vide rammer til at foreslå ny lovgivning, idet Kommissionen både selv skal fastlægge vejen frem mod 2030-målet og selv vurdere, om eksisterende tiltag er i overensstemmelse med denne vej og derefter selv foreslå nye eller ændrede tiltag for at komme tilbage på den vej. ED foreslår derfor, at bestemmelsen i art. 5, stk. 3 kvalificeres yderligere, således at Kommissi-

onen først efter fx efter drøftelse med Det Europæiske Råd kan foreslå nye tiltag på baggrund af sin femårige evaluering. ED henviser til, at det for at sikre en løbende politisk drøftelse af både mål og midler, således at der sikres opbakning og legitimitet til de tagne beslutninger.

ED fremhæver, at Kommissionen foreslår, at den fremover skal vurdere al ny lovgivning i forhold til målet om klimaneutralitet i 2050 og vurderer, at dette krav er et fornuftigt proceskrav.

ED vurderer, at det er positivt, at Kommissionen også skal evaluere medlemsstaterne, ligesom det som udgangspunkt er positivt, at Kommissionen kan give anbefalinger og gode råd til medlemsstaterne. ED noterer dog, at det kan dog være uheldigt, at denne evaluering og disse anbefalinger skal ske på baggrund af en vej, som er defineret som følge af en temmelig bred delegationsbeføjelse, jf. forordningens art. 3. ED lægger vægt på, at man antager, at Kommissionen har større indsigt i, hvordan de enkelte medlemslande bedst arbejder med 2030- hhv. 2050-målsætningerne. Dertil henviser ED til, at det indskrænker det nødvendige handlingsrum for medlemslandene, og det derfor er uheldigt, at der art. 6, stk. 3, litra b opstilles så håndfaste krav til, hvordan en medlemsstat skal reagere på Kommissionens anbefalinger ("følg eller forklar"-princippet). ED anbefaler derfor, at art. 6, stk. 3, litra b udgår.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) fremhæver, at Danmark skal arbejde for, at EU stiler efter den mest ambitiøse målopfyldelse af Paris-aftalen. FH bakker op om EU's ambition om at blive verdens første klimaneutrale blok inden 2050, der er kernen i den europæiske grønne pagt. FH understreger vigtigheden i, at EU skrider til handling for at gøre EU til verdens første klimaneutrale kontinent inden 2050. FH ser positivt på klimaloven, der udgør retsgrundlaget for EU's politiske tilsagn, og som et vigtigt skridt på vejen til at sikre forudsigelighed og gennemsigtighed i den grønne omstilling, til gavn for både erhvervsliv, investorer og lønmodtagere.

FH støtter Kommissionens forslag om et retligt bindende mål om drivhusgasneutralitet inden 2050 og forslaget om, at al EU-lovgivning skal flugte med 2050-målet og ser i den forbindelse frem til at følge arbejdet hermed – både i forbindelse med præsentationen af nye initiativer og revision af tidligere lovgivning.

FH påpeger, at Kommissionen bemærker, at den europæiske klimalov er et signal til internationale partnere om, at det globale ambitionsniveau skal hæves for at nå det fælles mål i forhold til Paris-aftalen. Derfor finder FH det beklageligt, at Kommissionen med klimaloven endnu ikke har fremsat et foreløbigt mål frem mod 2030. FH finder et sådant mål afgørende for at kunne planlægge den grønne omstilling og undgå unødigt usikkerhed for lønmodtagere, erhvervsliv, investorer og forskningsinstitutioner m.m., hvis bidrag og engagement er afgørende for at omstillingen kan lykkes. FH havde derfor gerne set et sådant mål indskrevet i klimaloven allerede nu og ikke først fra 2021, som Kommissionen lægger op til. FH støtter imidlertid Kom-

missionens ønske om at hæve målet fra de nuværende 40 pct. til 50 eller 55 pct. og ser gerne, at Danmark arbejder for at hæve målet yderligere så det flugter med det danske mål om en reduktion på 70 pct.

FH støtter målsætningen om at sikre et klimaneutralt EU i 2050, men understreger samtidig, at et mål til enhver tid skal følges op af konkrete politikker og finansiering. Derfor lægger FH særligt stor vægt på, at midler fra Fonden for Retfærdig Omstilling og den tilhørende medfinansiering bliver additionelle, dvs. at der er tale om nye midler og ikke blot en omfordeling af allerede afsatte midler. FH er i den forbindelse bekymret over, at der i finansieringen af fonden for retfærdig omstilling er lagt op til at overføre midler fra den Europæiske Fond for Regionaludvikling og den Europæiske Socialfond Plus til at sikre opfyldelsen af klimamålene. FH påpeger, at det kan indebære, at den grønne omstilling sker på bekostning af andre indsatser målrettet beskæftigelse, opkvalificering og fattigdomsbekæmpelse. Det er derfor afgørende for FH, at der i forbindelse med en bindende europæisk klimalov også sikres en velfinansieret retfærdig omstilling, der leverer kvalitetsjob, omskoling og videreuddannelse. FH støtter og vægter derfor også artikel 3(h) "the need to ensure just and socially transition" særligt højt.

For FH er det vigtigt, at arbejdstagere og fagforeninger inddrages på alle tænkelige niveauer i forbindelse med den grønne omstilling, da en sådan inddragelse er afgørende for, at sikre en fair fordeling af omkostninger og gevinster i forbindelse med omstillingen.

FH ser yderst positivt på artikel 10, stk. 5, hvor det fremhæves, at hver medlemsstat skal sikre rammer for en dialog med inddragelse af alle relevante interessenter. Dog finder FH det vigtigt, at lønmodtagere og/eller fagbevægelse nævnes eksplicit og på linje med fx "business community" og "investors". FH understreger, at det samme gør sig gældende i artikel 8, hvori der angives, at Kommissionen skal fremme en inkluderende og tilgængelig proces på alle niveauer (nationalt, regionalt og lokalt).

FH fremfører, at, jf. artikel 9, får Kommissionen udvidet ret til at skærpe delmålene igennem delegerede retsakter og henviser til, at det er usikkert, hvilke lovgivningsmæssige konsekvenser det har, at Kommissionen får en udvidet ret til at skærpe delmålene gennem delegerede retsakter og hvilken tidshorisont, der er tale om.

TEKNIQ Arbejdsgiverne (TA) bemærker, at Kommissionens udspil indeholder mange positive elementer, men savner nogle mere håndfaste virkemidler, end dem der præsenteres. TA betoner, at der i Danmark er blevet vedtaget en klimalov, som pålægger den siddende regering at fastlægge bindende delmål og løbende evaluere opfyldelsen af disse mål. TA fremhæver, at dette er et fornuftigt styringsprincip, som bidrager til at skabe forudsigelige og langsigtede rammebetingelser for landets virksomheder. Derfor anbefaler TA, at regeringen vil arbejde for, at de øvrige lande udarbejder klimaplaner på tilsvarende vis med delmål og løbende evalueringer.

TA understreger, at der bør være klare retningslinjer for evaluering af landenes opfyldelse af klimamål, og evalueringerne bør så vidt som muligt være kvantitative frem for kvalitative. Dette gælder også for andre tiltag, som medlemslandene er pålagt at gennemføre i regi af fx bygningsdirektivet. Her er det muligt at påvise efterlevelse vha. ækvivalensrapporter, som træder i stedet for de konkrete tiltag. TA anfører, at man kan nøjes med at påvise en indsats ud fra en kvalitativ beskrivelse af eksisterende tiltag, og ikke en kvantitativ evaluering af hvorvidt direktivet er opfyldt. TA fremhæver, at det ses bl.a. i forbindelse med eftersynsordningerne for eftersyn af kedel og ventilationsanlæg.

TA påpeger desuden, at der er behov for, at virksomhederne i EU konkurrerer på lige vilkår. På klimaområdet kan det imidlertid betyde, at virksomhederne i nogle lande opnår uforholdsmæssigt store konkurrencefordele ved at landene ikke efterlever de aftalte klimamål. TA mener, at dette er uacceptabelt og kan blive gensidigt forstærkende medlemsstaterne imellem og anfører, at der bør arbejdes for, at det med den europæiske klimalov bliver muligt at pålægge markante sanktioner, som sikrer at medlemsstater efterlever de aftalte klimamål.

TA mener, at et vigtigt element i den europæiske klimalov er at sikre klare retningslinjer for overholdelse af proportionalitetsprincippet i de tiltag, som de enkelte medlemslande ønsker at gennemføre for at opfylde aftalte klimamål. TA understreger, at det bør bl.a. være muligt for landene særtilfælde at indføre deciderede forbud mod klimabelastende produkter (fx oliefyr), også selv om andre tiltag som fx informationskampagner og tilskudsordninger kan synes mere proportionale.

Greenpeace (GP) mener, at Kommissionens udspil til en EU klimalov er et dybt skuffende udspil, der vil for lidt og for sent og, at det svigter eklatant ved ikke at lægge op til markante reduktioner i udledningerne allerede i det næste årti. GP påpeger, at Klimavidenskaben fortæller entydigt, at klimaindsatsen frem mod 2030 bliver afgørende for at bremse klimakrisen. GP mener, at man risikerer at miste mulighederne for at gøre nok de næste ti år, hvis EU's nye klimalov bliver for vag. GP er bekymrede for, at vi risikerer at tabe et helt årtis klimahandling, samt at man med en for svag og vag klimalov mister muligheden for at være dem, der skubber på for at man får en god aftale på COP26 i november 2020.

GP understreger, at Kommissionens udkast til en EU klimalov ikke sætter rammen for, at EU lever op til Parisaftalen og opfordrer kraftigt til, at den danske regering arbejder målrettet og initiativrigt på at stille ændringsforslag til Kommissionens udkast, og derefter forhandler udspillet så det bliver væsentligt mere ambitiøst i trilogforhandlingerne.

GP påpeger, at Kommissionens forslag til en ny klimalov kun indeholder ét bindende mål om netto-nuludledninger i 2050. GP finder det positivt at få et netto-nul mål

skrevet i en egentlig lov, men anfører, at netto-nul-målet er for uambitiøst, og at målet bør fremrykkes til 2040 og i højere grad binde de enkelte lande.

Dertil henleder GP opmærksomheden på, at EU er ansvarlig for 22 procent af de historiske drivhusgasudledninger og dermed som region bærer et særligt ansvar. GP opfordrer regeringen til at arbejde for reel klimahandling frem mod 2030 nu og påpeger desuden at et mål på 50-55 procent, som Kommissionen foreslår, er utilstrækkeligt og dybt uansvarligt.

GP bemærker, at ifølge FN havde man haft en vis sandsynlighed for at nå at stoppe den globale opvarmning inden 1,5 grader med årlige globale reduktioner på 3,3 procent, hvis man altså var gået seriøst i gang for ti år siden. GP understreger, at det gjorde man ikke, og derfor kan man nu ikke "nøjes" med reduktioner på 3,3 procent om året, men skal i stedet globalt reducere med 7,6 procent årligt. GP påpeger, at det betyder – helt uden at tage højde for, at nogle lande og regioner er mere ansvarlige for klimakrisen end andre - at EU skal nå i hvert fald en reduktion på 65 procent i 2030. Derfor mener GP, at det også er en stor fejl, når Kommissionen lægger op til, at man først i september vil foreslå et egentligt 2030-mål, da det så blive meget svært for EU at nå at beslutte noget inden den vigtige COP26 i Glasgow i november.

GP bemærker, at Kommissionens forslag til en tidsplan for at få vedtaget nogle klimamål er uforenelig med det skub for global handling, der er har brug for i år. Hvis ikke EU får et godt nok 2030-mål i god nok tid, kan det betyde, at vi ikke får et godt resultat på COP26. Derfor vil GP gerne anerkende klimaminister Dan Jørgensens indsats for at presse Kommissionen for en hurtigere beslutning på 2030-målet, end der lægges op til i klimaloven, men fremhæver, at der er mindst ligeså meget brug for, at Danmark viser lederskab og rent faktisk foreslår et tilstrækkeligt 2030-mål.

Vedvarende Energi tilslutter sig de ovenstående kommentarer, som Greenpeace Danmark har givet til forslaget om en europæisk klimalov.

Our Fish (OF) giver fuld opbakning til de ovenstående kommentarer fra Greenpeace men tilskynder yderligere til, at havets rolle bliver fremhævet. OF tilskynder således Danmark til at sørge for, at havets rolle i klimakrisen anerkendes også i EU's klimapolitik og huskes i de efterfølgende handlingsplaner og fremhæver: 1) et stop for overfiskeri, 2) en nedbringelse af den europæiske fiskeflådes overkapacitet, og 3) en udskiftning af fiskeredskaber mv. for de fartøjer der fisker med særligt destruktivt og CO2-intensivt udstyr til mere selektive og bæredygtige metoder vil være hurtigtvirkende, konkrete og effektive klimakrisehandlinger, fordi de ville beskytte havet og styrke dets modstandskraft og evne til at opsuge CO2.

Danske Rederier (DR) hilser Europa-Kommissionens forslag til en europæisk klimalov velkommen og fremhæver, at det fremsætter Kommissionens forslag om, at

ambitionen om klimaneutralitet bliver en del af europæisk lovgivning. DR og Danske Færgerederier har selv en ambition om at være klimaneutral i 2050 og ser derfor positivt på, at Kommissionens har en tilsvarende ambition for EU.

DR mener, at det er glædeligt, at Kommissionen understreger, at EU er en del af et globalt fællesskab, og at EU spiller en vigtig rolle i at lede den internationale indsats mod klimaforandringerne. I relation til skibsfarten DR fremhæver, at FN's søfartsorganisation, IMO, er det rette sted at regulere den internationale skibsfarts udledning af drivhusgasser. Derfor opfordrer DR Kommissionen til aktivt at støtte det igangværende arbejde i IMO, for på den måde at sikre reduktioner i udledningen fra skibsfarten globalt samtidig med at ens internationale konkurrencevilkår opretholdes.

DR fremhæver, at målsætningen for den europæiske union om klimaneutralitet i 2050 og et mål for 2030 vil imidlertid omfatte den nationale skibsfart, dvs. skibsfarten mellem to havne i samme medlemsland og, at det eksempelvis gælder færgefarten, der spiller en vigtig rolle for den social- og samfundsmæssige sammenhængskraft både i Danmark og i andre medlemsstater.

Landbrug & Fødevarer (LF) hilser en ny europæisk klimalov velkommen og støtter et klimaneutralt EU senest i 2050. L&F fremhæver, at Danmark allerede har et mål om klimaneutralitet i 2050, hvorfor det er vigtigt, at EU sætter samme ambitiøse mål for at sikre lige konkurrencevilkår. LF påpeger, at hvis klimaforandringerne skal bremses, er det nødvendigt, at EU går forrest og inspirerer resten af verden til at reducere klimagasudledningerne samtidig med at styrke samfundsøkonomien, konkurrenceevnen og beskæftigelsen. LF finder det vigtigt, at en europæisk klimalov understøtter en omkostningseffektiv grøn omstilling af europæiske virksomheder og sektorer, så konkurrenceevnen bevares.

LF bemærker, at den europæiske klimalov er vigtig i forhold til EU's implementering af Paris-aftalens forpligtelser. LF hilser det derfor velkommen, at Kommissionen i den europæiske klimalov laver en specifik reference til Paris-aftalens artikel 2.1b (betragtning 4, fodnote 24), der blandt andet omhandler, at den vedtagne klimapolitik ikke må true fødevarereproduktionen. LF finder, at betragtning 4 med fordel kan være genstand for ændringsforslag med en tilføjelse, således at der citeres fra hele artikel 2. 1b: "adapt to the adverse impacts of climate change and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development, in a manner that does not threaten food production." LF finder, at det er nødvendigt ikke blot at nævne behovet for at tilpasse sig til klimaforandringerne, men også at nævne behovet for at fremme modstandskraft mod klimaforandringer (fx gennem nye planteavlingsteknikker og genetik), samt udvikling af klimaeffektiv landbrugsproduktion (fx gennem landbrugsrådgivning, foderoptimering, præcisionslandbrug, gødningsregnskaber), som kan være medvirkende til at begrænse udledningerne af klimagasser fra landbruget i EU, alt sammen under hensyntagen til ikke at true fødevarereproduktionen.

LF opfordrer derudover til med henblik på at strømline EU's klimahandlinger på tværs af forskellige Green Deal initiativer, at som en del af klimaloven, tilføjes et 'princip om politisk kohærens', der skal sikre, at foranstaltninger inden for alle Green Deal initiativer ikke går ind og modarbejder artikel 2.1b i Paris-aftalen i form af vidtrækkende indirekte negative ændringer i arealanvendelsen (ILUC) uden for EU.

LF præsenterede i marts 2019 en vision om et klimaneutralt dansk fødevareerhverv i 2050. Det er LF's ønske, at EU vedtager samme ambitiøse målsætning, da tæt samarbejde mellem EU's medlemslande er vigtig i forhold til at lykkes med at vise resten af verden, at der findes en økonomisk bæredygtig måde, hvorpå en klimaneutral fødevareproduktion kan nås. LF vil vise, at det er muligt at producere mere mad med mindre udledning, også selvom, at man i landbrugssektoren står over for biologiske processer, hvor udledninger aldrig kan fjernes helt. LF påpeger, at dansk landbrug har allerede reduceret klimagasudledningerne med 17 pct. siden 1990, og at reducere yderligere er en udfordring. LF finder det derfor afgørende, at Kommissionen afsætter flere midler til forskning og udvikling, så fremtidens klimaløsninger i landbrugssektoren kan findes og bakker desuden op om, at teknologier til fjernelse af CO₂ som fx CO₂-opsamling og -lagring samt CO₂-opsamling og -anvendelse gøres omkostningseffektive og udbredes.

LF opfordrer Kommissionen til at undersøge muligheden for, at etablere et særligt handelssystem for negative 'lagringskreditter' i forbindelse med revisionen af ETS. LF påpeger, at i det nuværende handelssystem, hvor LULUCF lagringskreditter delvist indgår, skelnes der ikke mellem 'et ton CO₂ sparet og et ton CO₂ fjernet'. LF mener, at det giver mening at skelne mellem CO₂-reduktioner og negative udledninger og fremhæver, at et separat handelssystem for negative 'lagringskreditter' kan potentielt muliggøre forskellig prisdannelse mellem de to slags kreditter, hvilket kan være med til at øge rentabiliteten i carbon farming initiativer. LF foreslår endvidere, at man før 2030 introducerer en pilot 'CO₂-kreditordning' for klima afbødningsindsats i husdyr- og landbrugsproduktionen samt kulstofbinding i arealanvendelsen. LF opfordrer også Kommissionen til at overveje flere forskellige scenarier for en fælles EU klimapolitik for landbrugets rolle i den fremtidige EU klimaarkitektur post 2030 – hvor LF foreslår en landsektorsøjle med et fælles reduktionsmål for landbruget.

LF støtter Kommissionens plan om at øge EU's 2030-klimamål til mindst 50 pct. og op til 55 pct. men er bekymrede for, at den nuværende arkitektur for EU's klimapolitik frem mod 2030 (byrdefordelingsaftalen), fortsætter efter 2030. LF påpeger, at en fortsættelse af det nuværende byrdefordelingsregime vil betyde, at en række af EU's frontløber medlemslande vil stå overfor markant højere klima reduktionsmål, mens medlemslande, der er mindre klimaambitiøse, vil fortsætte med at få rabat på deres reduktionskrav. LF påpeger, at ved sådan en udvikling risikeres det, at der bliver mindre støtte til klimahandling blandt medlemmer og landmænd i andre med-

lemslande, der allerede har leveret markante klimagasreduktioner. LF anfører, at man i Danmark i dag har et 39 pct. reduktionsmål i ikke-kvotesektoren og med en sandsynlig forøgelse, bliver en reform af den nuværende EU-klimaarkitektur inden for ikke-kvotesektoren, afgørende. LF bemærker, at såfremt EU's klimaarkitektur ikke ændres efter 2030, er man nervøse for, at landbrugsproduktionen vil flytte til andre medlemslande med lavere reduktionsmål, samtidig med at den samlede omkostning for klimahandling i EU's landbrugssektor øges i fravær af et fælles EU reduktionsmål for landbruget.

Dansk Industri (DI) fremhæver, at det er tilfredsstillende at se et forslag til en europæisk klimalov så relativt kort tid efter den politiske aftale om en dansk klimalov. DI understreger, at dedikerede og fokuserede klimalovgivning i EU og Danmark er en nøgle til at sikre en robust og helhedsorienteret klima-indsats frem mod de politisk besluttede klimambitioner, og at DI's bemærkninger til den europæiske klimalov derfor har det samme sigte som DI's tilgang til den danske klimalov.

DI påpeger, at der stiles mod EU klimaneutralitet senest i 2050, og at der ikke indgår et 2030 mål som i den danske klimalov, om end Kommissionens forventede analyse i juni om muligheder for at gøre EU 2030 klimamål til 50/55 pct. DI opfordrer regeringen til – og støtte op om – at der indarbejdes et 2030 mål i den europæiske klimalov snarest muligt og om et EU 2030 klimamål på mindst 55 pct.

DI fremhæver, at der er en række principper for EU's klimaindsats som bl.a. omfatter omkostnings-effektivitet, konkurrencehensyn og en social balance, og at disse elementer svarer omtrent til de vejledende principper i den danske klimalov. DI bemærker, at sigtet om at sikre konkurrencehensyn og undgå CO₂-lækage i dette tilfælde ud af EU er det som i danske klimalovsaftale. Det er helt afgørende for DI, at sikre disse balancerede hensyn.

DI betoner derudover forslaget om at delegere fastlæggelse af CO₂-reduktionsstien frem til 2050 til Kommissionen, og at det er et supplement til Kommissionens mulighed for at følge op på medlemslandenes bidrag til den kollektive målopfyldes fastsættes. Ifølge DI er denne opfølgingsmulighed vigtig og skal ske i en samlet balance, der også tillader medlemslandene at tilrettelægge en omtrentlig fleksibel indsats under hensyn til teknologiudvikling og den tilrettelæggelsen af de konkrete nationale reguleringstiltag.

DI fremhæver dertil strukturen for opfølgning på indsatserne med 5-årige evalueringer og handlepligten for Kommissionen til at tage nye initiativer, såfremt indsatsen halter bagefter. DI mener, at det omtrent svarer til handlepligten i klimaloven, omend der ikke er et europæisk uafhængigt klimaråd. DI fremhæver, at opfølgingsmodellen involverer de nationale energi- og klimaplaner i EU's governance-forordning, hvilket DI mener, sikrer en fornuftig sammenhæng til de direktiver og initiativer der er besluttet og under national implementering.

DI betoner, at Kommissionen skal sikre dialog regionalt og nationalt med relevante parter, og at medlemslandene pålægges at sikre en national dialog med alle relevante parter. DI mener, at det er en entydig styrkelse af de bestemmelser om løbende involvering af bl.a. erhvervslivet, som DI støtter op om, og som i DI's optik skal forvaltes i samme ånd af det nye danske Klimaråd.

DI mener ikke, at det er klart beskrevet i loven, hvordan man kan indregne klimaefekter, herunder om anvendelsen af de eksisterende fleksible mekanismer mv. kan indregnes. DI fremhæver, at disse ting kan fremme samarbejde på tværs af medlemslande og regeringen bør arbejde konstruktivt for at få afklaret de elementer i loven.

Rådet for Grøn Omstilling (RGO) støtter, at EU gennemfører fælles klimamål via lovgivning, og at det sker via en forordning, som kan vedtages med kvalificeret flertal. Derimod finder RGO, at Kommissions forslag om 50-55% reduktion i 2030 og netto-0 udledning i 2050 er uambitiøst. RGO mener, at EU's klimamål bør være mindst 60% reduktion i 2030 og netto-0 udledninger i 2045 eller senest i 2050. RGO bemærker, at de accepterer en skævdeling af målene blandt EU-landene. 60% reduktion på EU-plan i 2030 svarer mindst til 70% reduktion i Danmark. Tilsvarende går RGO ind for netto-0 udledninger i Danmark i 2040, men påpeger at dette er næppe realistisk i EU. Derfor mener RGO, at man bør skrive senest i 2050, idet man bør tilstræbe 2045.

RGO påpeger desuden, at afsnittet om implikationer for budgettet bør skærpes og at for at målene kan nås, bør mindst 50% af EU's budget, herunder landbrugsstøtte (CAP), støtte til infrastruktur og regionaludvikling, underlægges krav om, at støtten skal fremme klimaformål – i samspil med hensyn til miljø og biodiversitet.

RGO støtter Kommissionens forslag om, at EU's reduktionssti revurderes hvert femte år med henblik på at sikre at slutmålet nås og bemærker, at det bør tilføjes, at evt. manglende målopfyldelse i en given 5-års periode skal følges af, at det forsømte indhentes i den følgende 5-års periode.

RGO fremhæver, at det er vigtigt, at EU's mål meldes ud i god tid inden COP 26 i Glasgow med henblik på, at EU kan spille en aktiv og progressiv rolle her og nå at opbygge alliancer med andre lande inden COP'en. RGO bemærker, at Kommissionen selv skriver, at EU-lederskab i den globale klimaproces er mere nødvendigt nu end nogensinde og understreger derfor, at det er alt for sent, når Kommissionen vil fremlægge forslag i september.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) roser, at EU, omsider, indfører fælles lov-bundne klimamål. DN finder dog, at en reduktion på 50-55 % i 2030 er fuldstændig utilstrækkelig i forhold til den udfordring, man står overfor, i forhold til at EU som en sammenslutning af forholdsvis rige lande, bør gå forrest i den grønne omstilling, og

i forhold til at komme "in line" med de mål fra Paris vi alle kender så godt. DN tilføjer, at det samme kan man sige om netto-nul i 2050.

DN bemærker, at flere lande, herunder Danmark, har allerede har mere ambitiøse mål, og det er kun rimeligt at de rigeste europæiske lande skal løfte en proportionelt større del af byrden, men for at komme på niveau med Paris aftale bør 1) det europæiske mål hæves til minimum 60 %, og at 2) EU bør tilstræbe netto-nul senest i 2045. DN påpeger, at det er absolut nødvendigt, at EU hæver målene, for ikke at efterlade et behov for uforholdsmæssigt store, og meget dyre, reduktioner efter 2050 til de næste generationer. DN påpeger, at EU i øvrigt bør tilstræbe at konvertere målet målt i procent til et kulstofbudgetmål i ton CO₂ (og svarende til 1.5 grader) ved først kommende lejlighed – fx ved den revurdering kommissionen lægger op til i 2025. DN finder, at det således kan sikres, at omstillingen følger en rimelig kadence, at man rent faktisk er på linje med parisaftalen, og at man ikke skyder omstillingen til sidste øjeblik. DN anslår, at hvis man fastholder et mål i procent, bør man som minimum løbende fremlægge udviklingen i forhold til et budgetmål (målt i ton CO₂) og sikre, at der rettes ind, og målene hæves, hvis omstillingen går for langsomt.

DN støtter også Rådet for Grøn Omstillings forslag om at mindst 50 % af EU's budget, herunder landbrugsstøtten (CAP'en) samt støtte til infrastruktur og regional udvikling, underlægges krav om, at skulle fremme og understøtte både klima- og biodiversitetsdagsordenerne.

Endeligt bemærker DN, at kommissionen forventer at fremlægge forslag i september 2020, og betoner, at det er åbenlyst, at EU-lederskab i den globale klimaprocess er mere nødvendigt nu end nogensinde før, og derfor er det naturligvis alt for sent at fremlægge forslag sidst på året. DN finder, at man bør tilstræbe en ambitiøs udmelding i god tid inden COP26 i Glasgow, således at EU kan demonstrere klimalederskab og være med til at trække resten af verden i den rigtige retning.

Kommunernes Landsforening (KL) finder det positivt, at EU får en bindende klimalov, reguleret via en forordning, der skal være med til at sikre klimaneutralitet i 2050 for alle medlemslandene i EU, ved at stadfæste målet om CO₂-neutralitet i 2050. Et mål, som Danmark allerede har forpligtet sig til gennem ratificering af Parisaftalen. KL finder det positivt, at Kommissionen senest i september 2020 vil evaluere EU's 2030-mål og undersøge mulighederne for at gå fra 40 pct. til 50-55 pct. CO₂-reduktion.

KL bemærker, at Kommissionen ikke har mange værktøjer til at sørge for, at EU og medlemslandene holder kursen i forhold til at opnå CO₂-neutralitet i 2050. Derfor er KL af den opfattelse, at den danske regering bør støtte op om Kommissionens mulighed for at lave delegerede retsakter, til at supplere de eksisterende instrumenter, herunder det europæiske semester og de nationale energi- og klimaplaner, hvis det skulle vise sig nødvendigt. KL bifalder normalt ikke delegerede retsakter,

men henviser til, at denne delegerede retsakt er betinget af, at Kommissionen skal konsultere nationale eksperter, samt af at Kommissionens ret til at lave delegerede retsakter til enhver tid kan tilbagekaldes af EU-Parlamentet og det Europæiske Råd.

KL er enig i vigtigheden af, at EU og medlemsstaterne skal sikre kontinuerlige fremskridt med at forbedre tilpasningsevnen, styrke modstandsdygtigheden og mindske sårbarheden over for klimaændringer. KL fremhæver, at KL og kommunerne i høj grad bør involveres, når medlemsstaterne udvikler og implementerer tilpasningsstrategier og -planer.

KL bemærker, at Kommissionen kun foretager en mere dybdegående evaluering hvert 5. år ift. EU's og medlemsstaternes fremskridt på klimaområdet, gennem de nationale klima- og energiplaner og fremhæver, at dette kan forekomme utilstrækkeligt, hvis delmålet i 2030 stiger fra 40 pct. til 50-55 pct. Endelig fremhæver KL, at det formodes, at Kommissionen også løbende benytter sig af det europæiske semester til at evaluere og sikre fremskridt på klimaområdet i medlemsstaterne.

Danske Maritime (DM) kan overordnet støtte forslaget til en europæisk klimalov. DM lægger imidlertid stor vægt på, at den følgelovgivning Europa-Kommissionen måtte indføre i medfør af klimaloven for at opnå 2050-målet om klimaneutralitet i Europa skal være i overensstemmelse de beslutninger, der fremadrettet træffes i FN's søfartsorganisation (IMO) for at nedbringe skibsfartens CO₂-udledning. IMO vedtog i april 2018 en strategi, der skal sikre, at skibsfarten bidrager til at opfylde Parisaftalen, og IMO forventes i den kommende tid at fremsætte yderligere tiltag for at reducere skibsfartens CO₂-udledninger. Artikel 3 (i) i Europa-Kommissionens forslag til europæisk klimalov kan i Danske Maritimes optik forstås således, at Kommissionen netop i sine delegerede retsakter skal tage højde for IMO-tiltag for at nedbringe skibsfartens CO₂-udslip, hvilket DM støtter.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det bemærkes, at ikke alle medlemsstater har en endelige position til forslaget endnu, men ud fra de igangværende forhandlinger kan tilkendegivelser fra medlemsstaterne grupperes som følger:

En gruppe af de mere klimaambitiøse lande har tilkendegivet, at målet om klimaneutralitet skal gælde for både EU og medlemsstaterne, mens en større gruppe omvendt er imod. Dertil har enkelte lande, heriblandt Danmark, anført, at EU skal nå netto-negative udledninger efter, at målet om klimaneutralitet er opnået. Dette har ligeledes mødt modstand fra en række lande.

Flere ambitiøse lande har, som Danmark, fremført, at et øget 2030-mål på mindst 55 pct. skal indgå i loven. Omvendt har en række lande modsat sig, at 2030-målet vedtages ved kvalificeret flertal i regi af klimaloven og ønsket at fastholde Det Europæiske Råds rolle samt at afvente Kommissionens konsekvensanalyse af 2030-

målet. Kommissionen har den 17. september fremsat et ændringsforslag, der omhandler indsættelse af et 2030-mål på mindst 55 pct. i den europæiske klimalov.

Dertil har en gruppe af lande støttet et dansk forslag om en proces for fastsættelse af delmål, der er i overensstemmelse med Parisaftalen. Dog er der ikke enighed om, hvorvidt delmålene frem mod klimaneutralitet skal være fem- eller tiårige. En mindre gruppe af ambitiøse lande ser således gerne, at målene skal være femårige og dermed i overensstemmelse med Parisaftalens femårige ambitionscyklus, mens en større gruppe af medlemsstater fastholder, at delmål skal være 10-årige, som det er tilfældet for det indeværende klimamål. Endvidere har flere medlemsstater, som Danmark, understreget behovet for, at princippet om 'no-backsliding' fremhæves.

Et flertal af medlemsstaterne har udtrykt modstand mod brugen af delegerede retsakter til at fastlægge EU-stien mod klimaneutralitet. Endvidere har Rådets Juridiske Tjeneste vurderet, at brugen af delegerede retsakter ikke er i overensstemmelse med traktaten.

Det tyske formandskab har fremsat et kompromisforslag d. 1. september 2020, hvori formandskabet bl.a. foreslår, at der etableres en proces for fastsættelse af et delmål i 2040, samt at den fælles EU-sti skal være en indikativ, linenær sti på fælles EU-niveau, der går fra det nye mål i 2030 til målet i 2040 og målet om klimaneutralitet i 2050, og at denne vedtages via den almindelige lovgivningsprocedure. Formandskabet har også foreslået en styrkelse af teksten om klimatilpasning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser forslaget til en europæisk klimalov velkommen.

Med aftale om klimalov af 6. december 2019 er der bred opbakning blandt folketingets partier til, at Danmark skal have en ambitiøs og bindende klimalov med et mål om 70 procent reduktioner af drivhusgasudledningen i 2030 i forhold til 1990 og et langsigtet mål om klimaneutralitet i senest 2050 med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje. Loven forpligter den til enhver tid siddende regering til at arbejde for virkeliggørelsen af målene og sikre en løbende opfølgning på klimaindsatsen. Forslag til lov om klima blev fremsat i Folketinget d. 26. februar 2020 og blev vedtaget før sommerferien

Af energiaftalen fra 2018 var der endvidere enighed om, at man fra dansk side vil arbejde mod netto-nuludledninger i overensstemmelse med Parisaftalen og for et mål om netto-nuludledning i EU og Danmark senest i 2050.

Regeringen finder det derfor også vigtigt, at EU får en tilsvarende klimalov, der både fastsætter ambitiøse målsætninger, der er juridisk bindende, og fastlægger en proces, der sikrer, at de opnås.

Regeringen støtter Kommissionens forslag til en europæisk klimalov, herunder bl.a. at nye EU-tiltag skal vurderes i forhold til målet om klimaneutralitet, og der arbejdes for, at forslaget vedtages så hurtigt som muligt for at sikre, at EU's globale klimalederskab fastholdes.

Regeringen finder, at en europæisk klimalov skal bidrage til at sætte en ramme for EU's grønne omstilling og gøre målet om klimaneutralitet senest i 2050 juridisk bindende for både EU og medlemsstaterne. Regeringen arbejder for at sikre en ambitiøs og langsigtet klimaindsats på tværs af EU, og dette indbefatter, at målet om klimaneutralitet skal være juridisk bindende for både EU og alle medlemsstater og ikke alene kollektivt for EU.

For at holde temperaturstigningerne under 1,5 grader skal verden ifølge FN's klimapanel i store træk ikke længere have menneskeskabte CO₂-udledninger omkring 2050, andre drivhusgasser skal reduceres markant, og efter 2050 vil der højst sandsynligt være behov for negative udledninger. Regeringen arbejder derfor for, at EU efter 2050 vil bestræbe sig på at nå netto-negative udledninger af drivhusgasser.

Regeringen finder, at EU bør lede ved eksemplets magt. Derfor bør EU gå foran og øge bidraget til Parisaftalen i form af EU's 2030-mål i for dermed at lægge mest muligt pres på de andre store udledere til også at øge deres ambitionsniveau. Regeringen arbejder derfor for, at et øget 2030-mål skal indgå i klimaloven – samt at indfrielsen af et øget mål sker så omkostningseffektivt som muligt.

Regeringen støtter, at loven skal etablere et rammeværk, der holder EU på kursen mod klimaneutralitet og skaber klarhed over vejen mod klimaneutralitet. Derfor arbejder regeringen for, at der i klimaloven fastsættes en klar proces for vedtagelsen af fremtidige delmål mod klimaneutralitet, der er kompatibel med Parisaftalens ambitionsmekanisme. Formålet vil således være at klarlægge kadencen for, hvornår man i EU skal tage beslutning om de fremtidige klimamål (delmål) frem mod klimaneutralitet samtidig med, at processen skal være i overensstemmelse med Parisaftalens femårige cyklus og de fælles tidsrammer for NDC'erne. De fremtidige klimamål vil skulle fastsættes i den almindelige beslutningsprocedure.

Kommissionens forslag om at fastsætte en EU-sti mod klimaneutralitet gennem en delegeret retsakt vurderes at udgøre en potentielt væsentlig udvidelse af Kommissionens beføjelser. Derfor arbejder man fra dansk side først og fremmest for, at den europæiske klimalov fastlægger en proces for vedtagelse af EU's fremtidige klimamål. Regeringen kan dog acceptere fastlæggelsen af en sti til at vurdere EU's indsats i forhold hertil, men lægger stor vægt på, at den ikke vedtages via delegerede retsakter.

Regeringen finder, at klimaloven holdes opdateret i forhold til den faktiske udvikling af drivhusgasser og den teknologiske udvikling, og derfor ser regeringen gerne, at

forslaget indeholder en form for revisionsklausul, der sikrer, at retsakten holdes løbende opdateret.

Derudover arbejder regeringen for, at grundlaget for Kommissionens vurderinger af de nationale klimatilpasningsindsatser via forvaltningssystemet for Energiunionen er i overensstemmelse med dansk praksis og ikke pålægger nationale myndigheder nye omkostninger

Dertil støtter regeringen, at klimaloven skal indeholde en række principper, der kan guide omstillingen mod klimaneutralitet, heriblandt at al lovgivning og politik skal være konsistent med og bidrage til målet om klimaneutralitet og Parisaftalen, at alle sektorer skal gøre sit, at EU viser, at omstillingen til klimaneutralitet kan ske på en social balanceret måde, der skaber velstand, sikrer konkurrenceevne og arbejdspladser, og at omstillingen skal gennemføres så omkostningseffektiv som muligt. Derfor arbejder regeringen for, at omkostningseffektivitet bliver et bærende princip for indsatsen mod klimaneutralitet. Derudover arbejder regeringen for, at loven indeholder et overordnet princip om 'no-backsliding', der skal sikre fremgang, som i den danske klimalov og Parisaftalen. Endvidere skal omstillingen ske på en måde, som bedst muligt imødegår, at EU's produktion og drivhusgasudledning flyttes til tredjelande eller bevirker en stigning i den globale udledning af drivhusgasser.

Endelig arbejder regeringen for, at der skabes klarhed over, hvordan optag og lagring af drivhusgasser kan integreres i EU's klimaindsats frem mod klimaneutralitet, herunder hvordan der skabes en tilstrækkelig ramme herfor.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 19. juni 2020. Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 1. april 2020.